

Ambulante Onderwijskundige Begeleiding voor leerlingen en studenten met een visuele beperking

Visio

Gewoon naar school, mét begeleiding

Wat ziet mijn leerling en wat niet? Zijn er aanpassingen nodig in de klas? Vinden mijn klasgenoten mijn hulpmiddelen niet raar? Wordt mijn zoon sneller gepest, omdat hij blind is? Kan mijn dochtertje meedoen met gym?

Als een kind met een visuele beperking regulier onderwijs volgt, gaan heel veel schoolzaken gewoon zoals ze altijd gaan. Sommige dingen gaan anders. Dat kan vragen oproepen bij u als leerkracht of ouder, maar ook bij uw kind of bij een medeleerling. Bij Koninklijke Visio hebben we gespecialiseerde leerkrachten die deze vragen kunnen beantwoorden en die een leerling met een visuele beperking begeleiden bij alle schoolzaken die een beetje anders zijn. Deze ambulante onderwijskundig begeleiders (aob'ers) ondersteunen niet alleen de leerling, maar vooral ook de leerkracht(en) en de school.

In de buurt naar school

Ook voor kinderen met een visuele beperking is het fijn om in de eigen omgeving naar school te gaan of een opleiding te volgen, net als de kinderen om hen heen. Dankzij de ondersteuning van ambulante onderwijskundige begeleiders van Visio kan circa 80% van de leerlingen met een visuele beperking naar regulier of andere vorm van speciaal onderwijs.

Zoveel soorten scholen, zoveel soorten leerlingen. Maar soms is er een leerling op school die wel heel uniek is. Zo ook Thomas. Als vrolijke kleuter startte hij 6 jaar geleden op deze basisschool. Net zo spannend als voor de andere nieuwe kleuters en hun ouders....of toch niet? Thomas is slechtziend en de stap naar de reguliere basisschool om de hoek, is extra spannend als je ogen niet zo goed werken. Vooraf was Visio al betrokken om samen met de ouders scholen te bezoeken. Door gesprekken met het team leerkrachten kwamen er samen achter dat Thomas "gewoon" naar deze school kon.

Nu 6 jaar later werkt Thomas met zijn laptop en beeldschermloep aan zijn eigen tafel in de klas. Hij maakt gebruik van extra grote boeken en sommige boeken staan op zijn laptop, zodat hij de letters en afbeeldingen heel groot kan maken. Ook kan hij het digitale schoolbord zien op zijn eigen laptop.

Thomas heeft vaak speelafspraken en gym is zijn lievelingsvak. Sommige dingen zijn best moeilijk als je slechtziend bent. Thomas vindt topografie lastig en woorden in een woordenboek opzoeken kost veel tijd. Gelukkig komt de aob'er regelmatig in de klas kijken hoe het gaat. In de gesprekken met zijn ouders en leerkracht praten ze over wat Thomas nodig heeft om net als zijn klasgenoten alles mee te kunnen doen. Als alles zo goed blijft gaan, gaat Thomas na groep 8 gewoon met zijn vriendjes mee naar de middelbare school van zijn keuze.

Begeleiding op maat

Het doel van ambulante onderwijskundige begeleiding is dat een kind ondanks zijn visuele beperking zo goed mogelijk deel kan nemen aan regulier (speciaal) onderwijs. De aob'er kijkt samen met de leerkrachten op school wat de leerling daarvoor nodig heeft. Het kan gaan om speciale hulpmiddelen, zoals een laptop met vergrotingssoftware, lesmateriaal in braille, betere verlichting, extra tijd bij proefwerken, maar ook bijvoorbeeld tips rondom het buitenspelen of samenwerken met klasgenoten. Periodiek onderzoek geeft aan dat de CITO scores van aob leerlingen niet afwijken van die van het landelijk gemiddelde. En ook behalen de meeste voortgezet onderwijs leerlingen het diploma op het niveau dat door de basisschool was geadviseerd.

Het geven van adviezen en het aanleren van vaardigheden is maatwerk, gericht op de specifieke situatie van de leerling.

Ambulante onderwijskundige begeleiding richt zich op scholen met een of meer leerlingen met een visuele beperking, die daarvoor geen speciale voorzieningen hebben:

- basisonderwijs (bao en sbo)
- voortgezet onderwijs (pro, vmbo, havo en vwo)
- middelbaar beroepsonderwijs (mbo)
- ander speciaal onderwijs (so en vso)

Ook begeleidt de aob'er leerlingen in de overgangsfase naar hoger beroepsonderwijs (hbo) en wetenschappelijk onderwijs (wo).

Samen aan de slag

Bij aanvang van de begeleiding en aan het begin van elk schooljaar stelt een aob'er een begeleidingsplan op, in nauw overleg met de school, de leerling en de ouders. Uitgaande van de hulpvraag, onderzoeksgegevens en eigen observaties, beschrijft de aob'er hoe het kind zo goed mogelijk deel kan nemen aan het onderwijs.

Ook staan in het begeleidingsplan de afspraken tussen de ambulante onderwijskundige begeleider en de school en de doelen waaraan de aob'er met het kind gaat werken. Bij het opstellen, uitvoeren en evalueren van een

begeleidingsplan, houdt de aob'er rekening met de manier van werken op school. Van ieder schoolbezoek maakt de aob'er een bezoekverslag. In dit verslag komt o.a. de voortgang van de doelen en acties uit het begeleidingsplan aan bod en worden nieuwe afspraken gemaakt.

“Vroeger maakte de aob'er een praatje met me in de klas en ging daarna met mijn moeder en de juf praten. Nu ik in groep 7 zit ben ik bij de gesprekken. Dat vind ik erg fijn. Ik kan meepraten over hoe we dingen kunnen oplossen. Bijvoorbeeld het lezen van boeken. De aob'er zei dat ik verschillende dingen kon uitproberen. Dat heb ik gedaan en toen wist ik dat ik de e-reader hiervoor fijner vind dan de Ipad. Ik mag vertellen wat ik lastig vind en dan kijken we samen of het misschien anders kan. Het is fijn dat de aob'er er bij is want zij heeft soms oplossingen waar wij niet aan gedacht hadden. Als ik het geen goed idee vind mag ik het ook zeggen. Dan zoeken we samen verder.”

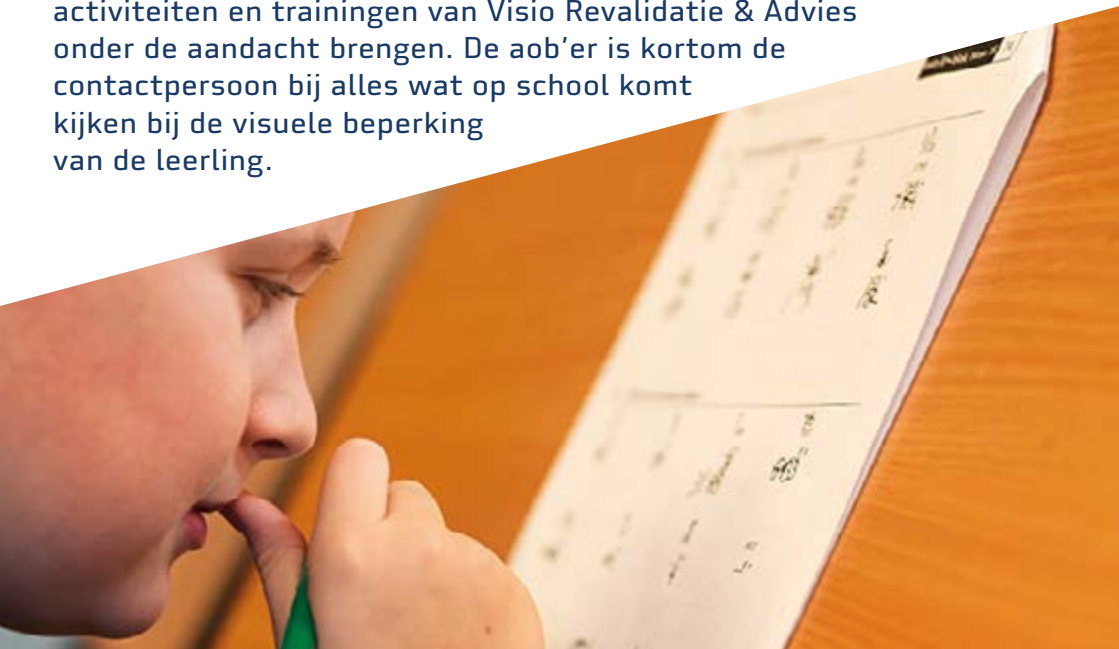
Leerling (11 jaar), groep 7

Taken van de ambulant onderwijskundig begeleider

De aob'er informeert de school, de ouders en medeleerlingen van de leerling over de visuele beperking en de gevolgen daarvan. De leerling krijgt zelf praktische tips en adviezen voor het omgaan met de visuele beperking. Soms zal de aob'er individueel met een leerling werken, bijvoorbeeld door brailleles te geven of om te leren werken met een hulpmiddel.

De ambulant onderwijskundig begeleider adviseert de school over de keuze en aanschaf van leer- en hulpmiddelen en aangepast meubilair. Verder denkt de ambulant onderwijskundig begeleider mee over de toekomstmogelijkheden van de leerling en informeert de school en de ouders over de wettelijke en financiële regelgeving.

Voor vragen die buiten de eigen expertise vallen, zal de ambulant onderwijskundig begeleider leerkrachten en ouders doorverwijzen. Ook zal de aob'er relevante activiteiten en trainingen van Visio Revalidatie & Advies onder de aandacht brengen. De aob'er is kortom de contactpersoon bij alles wat op school komt kijken bij de visuele beperking van de leerling.

Cursusaanbod

Jaarlijks organiseert Visio cursus- en studiedagen om leerlingen, leraren, ouders en andere betrokkenen extra te ondersteunen. Zo is er bijvoorbeeld een fietscursus voor slechtziende kinderen, een studiedag voor jongeren die gaan studeren en een cursus voor wiskundeleraren met een brailleleerling in de les. De bijeenkomsten zijn niet alleen bedoeld om specifieke kennis op te doen, maar ook om informeel collega's of lotgenoten te ontmoeten. Een overzicht van het cursusaanbod staat op onze website: www.visio.org.

Daniël was met een laptop en iPad goed toegerust om het aanbod op school goed te kunnen verwerken. Echter bij geschiedenis kwam het regelmatig voor dat de docent ook wat op papier uitdeelde en vergat het voor Daniël te vergroten. De aob'er van Daniël raadde aan om voor dergelijke onvoorziene situaties de KNFB reader app te gebruiken, waarmee tekst van papier razendsnel gedigitaliseerd, vergroot en zelfs uitgesproken kan worden. Daarnaast is er een gesprek met de geschiedenisdocent geweest.

Op weg naar zelfstandigheid

De verantwoordelijkheid voor het onderwijs aan de leerling ligt bij de school. In groep 1 van het basisonderwijs zijn het de ontwikkelingsbegeleider van Visio en de aob'er samen, die de leerkrachten op school ende ouders ondersteunen. In de loop van groep 2 gaan leerkrachten en ouders steeds intensiever samenwerken met de ambulante onderwijskundige begeleider. Vanaf groep 3 tot het einde van de schoolloopbaan van de leerling heeft deze laatste de regie over de begeleiding.

De begeleiding is gericht op het steeds zelfstandiger functioneren van een leerling. Op de basisschool krijgt een leerling begeleiding in de klas. In het voortgezet- en beroepsonderwijs begeleidt de aob'er wat meer op afstand en neemt de frequentie doorgaans af.

De begeleiding richt zich meer op het lerarenteam en op de vragen die de leerling heeft. De ambulante onderwijskundige begeleider krijgt steeds meer een coachende rol o.a. om hiermee de leerling meer eigenaar te maken van zijn/haar ontwikkeling binnen de onderwijs situatie.

Aanmelding en bekostiging

Om een leerling aan te melden voor ambulante onderwijskundige begeleiding, kunnen ouders bellen naar het Cliëntservicebureau van Visio. Een medewerker brengt dan de vragen in kaart en geeft informatie over het verdere verloop. Na de aanmelding verzamelen we bestaande medische en oogheelkundige gegevens.

Vervolgens nodigen we ouders en kind uit voor aanvullend onderzoek. De Commissie van Onderzoek (CvO) beoordeelt of een kind in aanmerking komt voor een Cluster 1 indicatie.

Een Cluster 1 indicatie kan inhouden:

- ambulante onderwijskundig begeleiding (aob)
  - plaatsing op een speciaal onderwijs school van Visio.
- In het geval dat aob wordt geadviseerd, dan wordt een aob'er toegewezen.

Bekostiging

Ambulante onderwijskundige begeleiding is een basistaak van de onderwijsinstellingen van Visio. Daarom zijn aan de uitvoering van deze begeleiding voor de leerlingen, hun ouders en de scholen geen kosten verbonden. De Commissie van Onderzoek stelt vast in welk arrangement de leerling valt. Er zijn 4 arrangementen: licht, standaard, intensief en zeer intensief. Scholen voor regulier basisonderwijs, speciaal basisonderwijs en voortgezet onderwijs ontvangen op basis van dit arrangement een bedrag voor extra formatie en/of de aanschaf van speciale leermiddelen. Visio is zelf verantwoordelijk voor de uitbetaling van deze middelen.

De aanvullende bekostiging voor slechtziende en blinde leerlingen in het mbo is toegevoegd aan het zogenaamde 'gehandicaptenbudget' van mbo-instellingen.

Deze regelingen zijn niet van toepassing voor hbo- en wo-instellingen, voor het voortgezet algemeen volwassenenonderwijs (vavo) en voor de scholen voor speciaal onderwijs van de clusters 2, 3 en 4.

Informatie en aanmelden

Algemene informatie over Visio kunt u vinden op onze website: www.visio.org.

Voor inlichtingen of aanmelding kunt u contact opnemen met ons Cliëntservicebureau **088 585 85 85**. Wij helpen u graag verder.

Naast ambulante onderwijskundige begeleiding, biedt Visio Onderwijs ook (voortgezet) speciaal onderwijs en onderwijs aan leerlingen met een meervoudige beperking vanuit vijf scholen verspreid over het land.

Meer informatie kunt u vinden in de brochure van Visio Onderwijs of op de website www.visio.org/onderwijs

Veel informatie over onderwijs aan leerlingen of studenten met een visuele beperking, bijvoorbeeld over de bekostiging, is te vinden op de website: www.eduvip.nl

Koninklijke Visio
expertisecentrum voor
slechtziende en blinde mensen

www.visio.org

Volg ons op:

